

Innst. S. nr. 113

(2006-2007)

Innstilling til Stortinget fra kontroll- og konstitusjonskomiteen

Dokument nr. 3:1 (2006-2007)

Innstilling fra kontroll- og konstitusjonskomiteen om Riksrevisjonens oppfølging av forvaltningsrevisjoner behandlet av Stortinget

Til Stortinget

1. INNLEIING

Stortinget fikk 22. november 2006 overlevert Riksrevisjonens oppfølging av fire forvaltningsrevisjoner som er behandlet av Stortinget (Dokument nr. 3:1 (2006-2007)).

Riksrevisjonen følger opp forvaltningsrevisjoner tre år etter at sakene er behandlet av Stortinget. Dersom det ikke er synlige forbedringer etter tre år, følges saken opp igjen det påfølgende år.

Det fremgår at en av sakene, Dokument nr. 3:9 (2002-2003) om bevaringen og sikringen av samlingene ved fem statlige museer, foreslås fulgt opp videre.

Riksrevisjonen anser følgende tre saker behandlet av Stortinget i 2003 som avsluttet:

– *Dokument nr. 3:4 (2002-2003) Riksrevisjonens undersøkelse vedrørende miljørettet bistand.*

Kontroll- og konstitusjonskomiteen avga Innst. S. nr. 100 (2002-2003) 21. januar 2003, og Stortinget behandlet innstillingen 11. februar 2003.

Utenriksdepartementet har i ettertid iverksatt flere tiltak. Bedret opplæring av medarbeidere i bistanndsforvaltningen har stått sentralt. I forbindelse med forvaltningsgjennomgangene i hovedsamarbeidsland våren 2006 ble det, som et prøveprosjekt, gjennomført en egen kartlegging av i hvilken grad hensynet til miljø er vurdert og dokumentert i tråd med føringene i Bistandshåndboka. Ettersom flere av tiltakene er iverksatt så sent som i 2006, opplyser Riksrevisjonen at rapporteringen av tiltak rettet mot miljøhensyn i bistannds-

arbeidet vil bli fulgt opp i arbeidet med den årlige regnskapsrevisjonen.

– *Dokument nr. 3:6 (2002-2003) Riksrevisjonens undersøkelse vedrørende myndighetenes arbeid med forurenset grunn og forurenset sjøbunn forårsaket av tidligere tiders virksomhet.*

Kontroll- og konstitusjonskomiteen avga innstilling i saken 25. februar 2003, jf. Innst. S. nr. 140 (2002-2003). Saken ble behandlet i Stortinget 20. mars 2003.

Miljøverndepartementet har i ettertid iverksatt flere endringer og tiltak i arbeidet med opprydding i forurensing fra tidligere tiders virksomhet. Departementet har i hovedsak nådd det nasjonale resultatmålet om at de innen utgangen av 2005 skulle ha avsluttet oppryddingen på de rundt 100 prioriterte lokalitetene med forurenset grunn og foretatt undersøkelser på de rundt 500 andre utpekte lokalitetene for å få avklart behovet for tiltak.

– *Dokument nr. 3:3 (2002-2003) Riksrevisjonens undersøkelse vedrørende planlegging og oppfølging av store veganlegg i Statens vegvesen.*

Kontroll- og konstitusjonskomiteen avga innstilling i saken 13. mai 2003, jf. Innst. S. nr. 193 (2002-2003). Saken ble behandlet i Stortinget 20. mai samme år.

Samferdselsdepartementet har i ettertid iverksatt flere tiltak og prosjekter.

Departementet opplyser at styringslinjene er blitt enklere etter omorganiseringen av Statens vegvesen fra 1. januar 2003.

Statens vegvesen har utviklet et system med tilhørende elektronisk verktøy som skal sikre erfaringsoverføring mellom ulike vegprosjekter.

Av andre tiltak som er gjennomført, nevner SD at retningslinjene for utarbeidelse av kostnadsoverslag er blitt revidert/oppdatert i samarbeid med SINTEF/NTNU.

2. RIKSREVISJONENS UNDERSØKELSE VEDRØRENDE BEVARINGEN OG SIKRINGEN AV SAMLINGENE VED FEM STATLIGE MUSEER - DOKUMENT NR. 3:9 (2002-2003)

2.1 Innledning

Dokument nr. 3:9 (2002-2003) Riksrevisjonens undersøkelse vedrørende bevaringen og sikringen av samlingene ved fem statlige museer ble oversendt Stortinget 16. september 2003. Kontroll- og konstitusjonskomiteen avga sin innstilling 18. desember 2003, jf. Innst. S. nr. 102 (2003-2004). Saken ble behandlet i Stortinget 15. januar 2004.

Kontroll- og konstitusjonskomiteen merket seg at undersøkelsen avdekket at de fem museenes samlinger i mange tilfeller ble oppbevart under forhold som ga utilstrekkelig beskyttelse mot nedbrytbare faktorer (klima, lys, biologisk nedbryting, manglende renhold), og at de tiltakene som var truffet for å sikre samlingene mot risikoen for tyveri og plutselige ødeleggelser, til dels var utilstrekkelige.

Komiteen understreket at de undersøkte museene, sammen med landets øvrige museer, representerer institusjoner som har til hovedoppgave å forske i, samle, bevare og stille ut gjenstander og andre vitnesbyrd om natur, kultur og kunsthistorisk utvikling. Museene er viktige arenaer både for identitetsskaping og nyorientering, og samlingene er verdifulle deler av vår kulturarv. Kontroll- og konstitusjonskomiteen framhevet at dersom museenes samlinger ikke blir bevart og sikret på en tilfredsstillende måte, kan viktige kulturelle, kunstneriske og naturhistoriske verdier gå tapt.

Komiteen merket seg også at Riksrevisjonen konkluderte med at Utdannings- og forskningsdepartementet og Kultur- og kirke departementet ikke hadde gode nok planer og rutiner for hvordan bevarings- og sikringsarbeidet skulle styres, og at departementene som overordnet myndighet i for liten grad ga føringer for bevaring og sikring av samlingene. Dette gjaldt spesielt for museene under Utdannings- og forskningsdepartementet. Komiteen understreket at departementene har det overordnede ansvaret for å påse at samlingene bevares og sikres på en forsvarlig måte, og forutsatte at det ville bli gjennomført styringsmessige forbedringer på alle nivåer i styringskjeden fra departement til museum. På bakgrunn av Riksrevisjonens påpekninger av forholdene ved universitetsmuseene, ba komiteen Utdannings- og forskningsdepartementet om å utforme mål og resultatindikatorer på området.

2.2 Oppsummering av undersøkelsen

Formålet med Riksrevisjonens undersøkelse var å kartlegge hvordan museenes samlinger ble sikret og bevart, og hvordan bevarings- og sikringsarbeidet ble styrt. Undersøkelsen omfattet de kulturhistoriske og de naturhistoriske museene ved Universitetet i Oslo, Bergen Museum, Nasjonalgalleriet og Arkeologisk museum i Stavanger.

Undersøkelsen av oppbevaringsforhold og samlingenes tilstand ble på oppdrag fra Riksrevisjonen gjennomført av Norsk institutt for kulturminneforskning våren 2002.

Kartleggingen av oppbevaringsforhold og samlingenes tilstand ble gjennomført ved inspeksjon av bygninger og oppbevaringslokaler og ved visuelle vurderinger av samlingenes tilstand. Undersøkelsen viste at oppbevaringsforhold og sikringstiltak i mange tilfeller var lite tilfredsstillende. Undersøkelsen viste også at både Utdannings- og forskningsdepartementet og ledelsen ved universitetene i liten grad ga faglige føringer for universitetsmuseenes virksomhet. Verken i departementets tildelingsbrev eller i universitetenes virksomhetsplaner eller i disponeringsskriv ble mål for arbeidet med bevaring og sikring av museenes samlinger fastsatt. Riksrevisjonen stilte derfor spørsmål ved om universitetsmuseene i tilstrekkelig grad fikk fastlagt rammer for og krav til arbeidet med å bevare og sikre samlingene.

Ved Nasjonalgalleriet viste undersøkelsen at Kultur- og kirke departementet ga klarere føringer for sikringsarbeidet enn for bevaringsarbeidet. Riksrevisjonen stilte også spørsmål ved om departementet hadde lagt mindre vekt på bevaringen enn på sikringen av samlingene i styringen av museet. Riksrevisjonen stilte i tillegg spørsmål ved om Nasjonalgalleriets skulptursamling burde vektlegges i større grad. Det ble videre stilt spørsmål ved om museets rapportering ga departementet tilstrekkelig informasjon til å kunne vurdere måloppnåelsen innen bevaringsområdet.

2.3 Oppfølging frå departementa

Riksrevisjonen ba i brev av 14. juni 2006 Kultur- og kirke departementet og Kunnskapsdepartementet redegjøre for hvilke endringer og tiltak som er iverksatt for oppbevaringsforhold og styring av arbeidet med bevaringen og sikringen av museenes samlinger. Kunnskapsdepartementet ble også bedt om å gjøre rede for om omorganiseringen ved universitetsmuseene i Oslo og Bergen har bidratt til de forbedringene departementet viste til i sitt svar til Riksrevisjonen.

Kunnskapsdepartementet svarte i brev av 23. august 2006. Kultur- og kirke departementets svar ble gitt i brev av 9. august 2006. Riksrevisjonen ba i brev av 28. august 2006 departementet om å redegjøre for manglende punkter om Arkeologisk museum i departementets svarbrev. Departementets tilleggsopplysninger ble gitt i brev av 13. september 2006.

Kultur- og kirke departementets oppfølging

OPPBEVARINGSFORHOLDENE - GJENNOMFØRTE TILTAK OG ENDRINGER

Nasjonalgalleriet gikk 1. juli 2003 inn i det nye Nasjonalmuseet for kunst, arkitektur og design. Ifølge Kultur- og kirke departementet vil dette få positive konsekvenser ikke bare for Nasjonalgalleriets samlinger, men også for samlingene til de øvrige museene som inngår i Nasjonalmuseet. Departementet har påpekt at gjennomføring av Nasjonalmuseets byggeprosjekter

vil medføre en betydelig forbedring av bevaringsforholdene for samlingene. Blant annet vil ferdigstillelse av et nytt eksternt magasin og nye utstillingslokaler gjøre bevaringssituasjonen både for utstilte og magasinerte kunstverk langt bedre enn i dag.

Departementet har opplyst at kompetanseforholdene ved Nasjonalgalleriet er forbedret gjennom økt bemanning, og at kompetansen har økt når det gjelder håndtering, bevaring og frakt av gjenstander. Departementet har imidlertid påpekt at museet fortsatt mangler kompetanse innen skulpturkonservering.

Departementet har opplyst at det i påvente av nybygg er iverksatt enkelte tiltak for å bedre klimaforholdene i Nasjonalgalleriet. Det er blant annet innkjøpt flere luftfuktere for å øke luftfuktigheten i utstillingssalene. Det ble også påbegynt et pilotprosjekt i samarbeid med Statsbygg sommeren 2006 for å dempe varmen i utstillingssalene. Det er også opplyst at for å bedre plassmangelen ved Nasjonalgalleriet er fjernmagasinene utvidet med 1 500 kvadratmeter.

Ifølge departementet har Riksrevisjonens konklusjon for Nasjonalgalleriets vedkommende fortsatt delvis gyldighet for Nasjonalgalleriets samlinger i Nasjonalmuseet. Sikringsforholdene er mer tilfredsstillende enn bevaringsforholdene. Gjennom planlagte byggeprosjekter skal det imidlertid legges til rette for å skape svært gode sikrings- og bevaringsforhold for hele institusjonen.

Når det gjelder Arkeologisk museum har departementet påpekt at det fra siste halvdel av 1990-tallet har pågått et prosjekt for å bedre konserverings- og oppbevaringsforholdene ved museet. Departementet har opplyst at Arkeologisk museum også har gjennomført noen tiltak med hensyn til brannsikring. Det er dessuten nedsatt en egen sikringskomité som jevnlig vurderer sikkerheten ved museet. Ifølge departementet har sikring og bevaring av samlingene høy prioritet ved Arkeologisk museum.

REGISTRERING OG OVERSIKT OVER SAMLINGENE

Departementet har opplyst at alle kunstverkene i Nasjonalgalleriet i dag er innført i kunstverkdatabaseen Imago. Det er også opplyst at Arkeologisk museum fikk styrket sin driftsbevilgning med 1 mill. kroner i 2006 for å styrke arbeidet med gjenstandssikring og elektronisk kildesikring.

STYRINGEN AV ARBEIDET MED BEVARINGEN OG SIKRINGEN AV MUSEENES SAMLINGER

Ifølge departementet er det utarbeidet en strategiplan for Nasjonalmuseet og de ulike avdelingene for perioden 2005-2008, mens en plan for perioden 2007-2009 er under arbeid. Sikringsarbeidet inngår som et eget punkt i planene.

Departementet har dessuten påpekt at årsrapporten for Nasjonalgalleriet (Nasjonalmuseet) ikke omtaler systematisk oppnådde resultater innen bevaringsområdet.

Kunnskapsdepartementets oppfølging

OPPBEVARINGSFORHOLDENE - GJENNOMFØRTE TILTAK OG ENDRINGER

Departementet har de siste fire årene tildelt totalt 72 mill. kroner i øremerkede tilskudd til universitetsmuseene. Utover øremerkede midler fra departementet, har universitetene tilført betydelige beløp fra egne rammer til sikrings- og bevaringsarbeidet. Universitetet i Oslo har inngått en langtidsleieavtale for å etablere et nytt eksternt magasinbygg for samlingene ved Kulturhistorisk museum og Naturhistorisk museum. De øvrige museene melder også at de har brukt ekstra midler til oppgradering av magasiner og til flytting til nye, og at oppbevaringsforholdene i vesentlig grad er bedret. Museene har bevisst prioritert tiltak knyttet til sikring og bevaring framfor konservering.

REGISTRERING OG DIGITALISERING

Departementet har bidratt finansielt til digitalisering av universitetsmuseenes samlinger. Dette er delvis muliggjort gjennom Museumsprosjektet som er et omfattende tiltak for digitalisering av universitetsmuseenes samlinger.

STYRINGSMESSIGE TILTAK

På bakgrunn av Riksrevisjonens undersøkelse ba kontroll- og konstitusjonskomiteen Utdannings- og forskningsdepartementet finne egnede måter å utforme mål og resultatindikatorer på området. Departementet utnevnte en arbeidsgruppe som foreslo flere mål og resultatindikatorer for bevaring og sikring av universitetsmuseenes samlinger. Universitetsmuseene arbeider med å tilrettelegge for at en metode utarbeidet av ABM-utvikling (statens senter for arkiv, bibliotek og museum) kan anvendes ved rapportering til departementet. Kunnskapsdepartementet har i rundskriv forutsatt at en felles metodikk for rapportering til departementet skal være på plass i løpet av 2006.

Høsten 2004 satte departementet ned et utvalg som skulle se på universitetsmuseenes rolle i den nasjonale museumspolitikken. Utvalget leverte sin innstilling NOU 2006:8 Kunnskap for fellesskapet til departementet våren 2006. Utredningen har vært på høring, og ifølge Kunnskapsdepartementets brev av 23. august 2006 tar departementet sikte på å følge opp dette overfor Stortinget.

2.4 Riksrevisjonen si vurdering

Riksrevisjonen har merket seg at det gjennom de planlagte byggeprosjektene til Nasjonalmuseet tas sikte på å skape gode sikrings- og bevaringsforhold for Nasjonalgalleriet. Riksrevisjonen registrerer også de tiltakene som er satt i verk for å sikre og bevare samlingene ved Arkeologisk museum. Riksrevisjonen har i tillegg merket seg de tiltakene og virkemidlene som er gjennomført og igangsatt av Kunnskapsdepartementet for å sikre og bevare samlingene samt styringen av bevarings- og sikringsarbeidet.

Riksrevisjonen har imidlertid merket seg at de påpekte svakhetene for Nasjonalgalleriets vedkom-

mende når det gjelder oppbevaringsforholdene, fortsatt delvis har gyldighet. Riksrevisjonen registrerer også at Nasjonalgalleriets kompetanse innen skulpturkonservering fortsatt er mangelfull, og at sikringsforholdene fremdeles er mer tilfredsstillende enn bevaringsforholdene.

Det er i tillegg fortsatt mangler ved Nasjonalgalleriets rapportering i forhold til oppnådde resultater innen bevaringsområdet. Departementet har således ikke tilstrekkelig informasjon til å kunne vurdere måloppnåelsen innen bevaringsområdet. Rutiner for rapportering skal være bedret, og museenes rapportering vil ifølge departementet først være fullstendig ved årsrapporteringen for 2006.

Riksrevisjonen vil følge saken.

3. MERKNADER FRÅ KOMITEEN

Komiteen, medlemene frå Arbeidarpartiet, Berit Brørby, Svein Roald Hansen og Ivar Skulstad, frå Framstegspartiet, Carl I. Hagen og leiaren Lodve Solholm, frå Høgre, Per-Kristian Foss, frå Sosialistisk Venstreparti, Inge Ryan, frå Kristeleg Folkeparti, Ola T. Lånke, og frå Senterpartiet, Magnhild Meltveit Kleppa, viser til at Dokument nr. 3:1 (2006-2007) inneheld fire forvaltningsrevisjonar som er handsama av Stortinget.

Komiteen har merka seg at Riksrevisjonen ser på tre av sakene som avslutta. Komiteen er samd i det.

Komiteen viser til Riksrevisjonen si gransking av bevaringa og sikringa av samlingane ved fem statlege museum, Dokument nr. 3:9 (2002-2003). Komiteen har merka seg at både Kultur- og kyrkjedepartementet og Kunnskapsdepartementet har sett i verk tiltak for å sikre og bevare samlingane. Vidare har komiteen merka seg dei tiltak som er gjort når det gjeld styringa av bevarings- og sikringsarbeidet ved musea.

Komiteen har merka seg at dei svakheitene som Riksrevisjonen har påpeika når det gjeld forholda for oppbevaring ved Nasjonalgalleriet, framleis gjeld. Komiteen har vidare merka seg at det er manglar ved Nasjonalgalleriet si rapportering i forhold til oppnådde resultat innan bevaringsområdet. Komiteen stør derfor Riksrevisjonen i at saka må følgjast vidare.

4. TILRÅDING FRÅ KOMITEEN

Komiteen har elles ingen merknader, viser til dokumentet og rår Stortinget til å gjere slikt

vedtak:

Dokument nr. 3:1 (2006-2007) - Riksrevisjonens oppfølging av forvaltningsrevisjoner behandlet av Stortinget - vedlegges protokollen.

Oslo, i kontroll- og konstitusjonskomiteen, den 6. februar 2007

Lodve Solholm
leiar og ordførar